

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce **D. M.**, zastoupeného JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Hradec Králové, Šafaříkova 666, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2011, č. j. 56 Az 42/2011 - 24,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2011, č. j. 56 Az 42/2011 - 24, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 28. 7. 2011, č. j. OAM-198/ZA-ZA06-PA03-2011, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti **nepřizná vá.**

IV. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti.

V. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi **se určuje** odměna za zastupování ve výši 5760 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 28. 7. 2011, č. j. OAM-198/ZA-ZA06-PA03-2011 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl žalovaný, že se žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítá jako zjevně nedůvodná. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 21. 12. 2011, č. j. 56 Az 42/2011 - 24, zamítl.

V odůvodnění rozsudku krajský soud ze správního spisu konstatoval, že žalobce vstoupil na území ČR v dubnu 2000, neměl v ČR nikdy legální pobyt, brigádně zde pracoval bez povolení. Žalobce ve správním řízení tvrdil, že vlast opustil, neboť měl problémy spojené s tím, že v roce 1998 nebo 1999 vystupoval veřejně proti privatizaci a byl kvůli tomu jeden měsíc ve vazbě. O udělení mezinárodní ochrany požádal dne 11. 7. 2011 poté, co byl zadržen orgány policie a bylo mu uloženo správní vyhoštění na dobu tří let. Žalobce se, dle svého vyjádření, obává návratu do vlasti, kde by mohl být uvězněn. Nemá se ani kam vracet, protože je rozvedený a polovinu bytu prodal. Žalobce dále uváděl, že má v poslední době zdravotní problémy s hlasivkami a má trombózu v noze. K lékaři nechodil, nikde nevedou jeho kartu. Když šel se svými potížemi do nemocnice v Mladé Boleslavi, byl ošetřen, a hned poté byl zadržen cizineckou policií, která následně rozhodla o jeho vyhoštění. Uvedl též, že o udělení mezinárodní ochrany nepožádal dříve, neboť mu nic nechybělo, nikdo ho nekontroloval a ani o této možnosti nevěděl.

Krajský soud uvedl, že institut mezinárodní ochrany neslouží jako univerzální nástroj k legalizaci pobytu. Vycházel přitom z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 – 48, publikovaného pod č. 1724/2008 Sb. NSS (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), přičemž konstatoval, že podle jeho názoru splňoval žalobce podmínky zde uvedeného třístupňového testu, a proto bylo možno v jeho případě aplikovat postup podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalobci bylo uděleno vyhoštění z důvodu dlouhodobého nelegálního pobytu na území ČR. Na území ČR se pohyboval zcela svobodně, nelegálně pracoval a nelegálnosti svého pobytu si byl plně vědom; na úřady nešel, neboť se obával vyhoštění. Vyhoštění se žalobce obával ze strachu, že by ho ve vlasti zadrželi pro jeho politickou angažovanost v minulosti (agitování proti privatizaci). Uvedené důvody krajský soud nepovažoval za skutečnosti, které by žalobci bránily požádat o udělení mezinárodní ochrany již dříve. Ztotožnil se se žalovaným v tom, že žalobce žádost o udělení mezinárodní ochranu podal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. V průběhu správního řízení nevyplynulo, že by byl žalobce ve vlasti pronásledován, nebo že by se mohl obávat ohrožení vážnou újmou v případě návratu do vlasti. Krajský soud poukázal na to, že v protokole o výpovědi, učiněné v řízení o vyhoštění dne 25. 6. 2011, žalobce neuváděl nic o tom, že by byl v roce 1998 nebo 1999 ve vlasti zadržen či uvězněn z důvodu agitace. V této své výpovědi naopak výslovně uvedl, že to byly ekonomické důvody, pro které z vlasti odešel a že mu ze strany státních orgánů ve vlasti nic nehrozilo a ani v současné době nehrozí. Pozdější změně tvrzení ohledně důvodů, proč z vlasti vycestoval, krajský soud neuvěřil z důvodu zjevné účelovosti. Žalobce totiž požádal o udělení mezinárodní ochrany krátce poté, co mu bylo uděleno správní vyhoštění; přitom si musel být dobře vědom toho, že pro důvody, které uváděl v protokolu ze dne 25. 6. 2011 v řízení o správním vyhoštění, by mu mezinárodní ochrana udělena být nemohla.

Podle krajského soudu nebyly v žalobcově případě dány ani důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalobci nehrozí žádný postih za to, že v ČR požádal o mezinárodní ochranu; ze zpráv o situaci v zemi původu nejsou známy žádné takové případy. Pokud odůvodňuje své obavy z návratu strachem z jednání státních orgánů pro jeho aktivity před třinácti lety, krajský soud uvedl, že žalobce měl možnost požádat o pomoc soudy, nevládní organizace, ombudsmana apod.; této možnosti však nevyužil. Tvrzení o ohrožení žalobce ze strany státních orgánů v důsledku agitování tedy krajský soud neuvěřil.

Krajský soud konečně zhodnotil, že se žalovaný důsledně zabýval i zdravotním stavem žalobce. Žalobce nepředložil žádné lékařské zprávy; uvedl, že je nechal na ubytovně a prohlásil, že v nich stejně nic není. Uváděl též, že k žádnému lékaři nechodil a že nikde nevedou jeho kartu. Tvrzení o lékařských zprávách zapomenutých na ubytovně proto považoval krajský soud za rozporuplné. Žalovaný si sám vyžádal zprávu lékaře z azylového zařízení, z níž nevyplývalo, že by měl žalobce tak výrazné zdravotní potíže, které by nemohl vyřešit ve své vlasti; podle krajského soudu se jedná o běžné zdravotní problémy. V žalobcově vlasti je přitom lékařská péče obecně dostupná a je zdarma pro všechny občany; stejně tak jsou dostupné i všechny léky.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel především namítá, že žalovaný i krajský soud rozhodovali bez ohledu na nedostatek důkazních materiálů a nevycházeli z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Napadené rozhodnutí ani rozsudek krajského soudu nelze považovat za objektivní a zákonné; krajský soud převážně jen převzal argumentaci žalovaného. Podle stěžovatele se žalovaný i krajský soud nedostatečně zabývali důvody jeho ohrožení v případě nutnosti návratu do vlasti. Stěžovatel svou vlast opustil před několika lety a v případě návratu se obává ohrožení na zdraví, a to jednak z důvodu pronásledování ze strany státních orgánů (policie a prokuratury) a jednak z důvodu svého současného nepříznivého zdravotního stavu.

Pokud jde o pronásledování ze strany státních orgánů, poukázal stěžovatel na to, že se účastnil politického dění (agitace proti privatizaci) a byl za své politické postoje uvězněn; uvězněním mu bylo také ze strany policie a prokuratury vyhrožováno, pokud své činnosti nezanechá. Stěžovatel je přesvědčen, že ve správním spise nejsou žádné důkazy, které by potvrzovaly či naopak vyvracely jeho tvrzení. Žalovaný tedy nemohl s jistotou uzavřít, že uváděl nepravdivé či nevěrohodné informace. Takový závěr je totiž založen jen na domněnkách a spekulacích žalovaného a následně krajského soudu, který tyto spekulace přijal za své. Žalovaný přitom mohl bez větších obtíží ověřit, zda v uvedeném období skutečně na Ukrajině docházelo k demonstracím popisovaným stěžovatelem a čemu byli jejich účastníci vystaveni. Závěr o tom, že stěžovatel nebyl ve vlasti pronásledován, nemá proto oporu v dokazování.

Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že mu bylo kladeno k tíži, že v řízení o vyhoštění neuvedl stejné důvody jako v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Trvá na tom, že

případné rozpory logicky a řádně odůvodnil. O mezinárodní ochranu ihned po příjezdu nežádal, neboť zde již byl v bezpečí a o této možnosti ani nevěděl. V řízení o vyhoštění byl dotazován na zcela jiné záležitosti než ty, které se vztahují k pronásledování; neuvedl zde tedy důvody odchodu z vlasti kompletně, neboť na ně nebyl tázán. Dle jeho názoru existují značné pochybnosti o tom, zda byly naplněny podmínky tzv. třístupňového testu. Z jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany jednoznačně vyplývá, že ji nepodal pouze s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. Připomíná také, že již ve správním řízení poukazoval na svůj špatný zdravotní stav a na obavy z uvěznění v případě návratu do vlasti.

Dále stěžovatel namítá, že zprávy o situaci v zemi původu, které žalovaný používal, jsou obecné a nelze je aplikovat na jeho případ; nevypovídají totiž nic o chování tamních státních orgánů v případech, kdy je osoba účastna demonstrací proti místním poměrům. Žalovaný nijak nezohlednil, jaké jsou možnosti účinně se dovolat ochrany základních lidských práv v praxi; jedna věc je existence sítě orgánů a druhá věc, jakým způsobem stát skutečně respektování zákonů zajišťuje. Ze strany orgánů policie ve vlasti se mu nedostalo žádné pomoci - právě těmito orgány byl perzekuován. Za této situace je vcelku logické, že se na státní orgány neobrátil o pomoc. V zákoně o azylu přitom není zakotvena povinnost hledat pomoc u státních orgánů, či vyčerpat v zemi původu všechny dostupné opravné prostředky.

Stěžovatel konečně nesouhlasí s tvrzením krajského soudu, že se žalovaný důsledně zabýval jeho zdravotním stavem. Právě naopak se žalovaný omezil pouze a jen na jediné vyjádření lékaře v azylovém zařízení. Stěžovatel tvrdí, že jeho zdravotní potíže nemohou být posuzovány praktickým lékařem, jedná se o specifické problémy, které vyžadují názor odborníka. Stěžovateli nelze přičítat k tíži, že ve správním řízení nepředložil lékařské zprávy; navíc když od počátku tvrdil, že o ně přišel. Naopak žalovaný měl učinit opatření, aby potřebné důkazy obstaral, a nikoli dávat stěžovateli k tíži, že lékařské zprávy nepředložil, a jeho zdravotní potíže bagatelizovat, aniž by znal jejich skutečný rozsah. Napadené rozhodnutí neobsahuje ani zmínku o tom, jakým onemocněním stěžovatel trpí a jaké léčení si vyžaduje; pak ovšem nelze bez dalšího přijmout závěr, že jeho onemocnění je řešitelné i na Ukrajině. Zprávu z roku 2009, která obsahuje informaci o dostupnosti běžné lékařské péče na Ukrajině, považuje stěžovatel za zastaralou a nepřípadnou, neboť jeho potíže vyžadují léčbu specifickou. Stěžovatel trpí trombózou a onemocněním hlasivek; je toho názoru, že jeho návrat do vlasti je nereálný z důvodů ekonomických, sociálních a rodinných. Ve vlasti nemá žádné zázemí, nebude mít kde bydlet; jeho syn se o něj nemůže postarat. S takovým onemocněním si nebude moci najít práci, nebude se mít jak uživit. Krajský soud ani žalovaný se nezabývali tím, v jaké pozici by se stěžovatel v případě návratu do vlasti ocitl (postavení na trhu práce, uplatnění nemocných osob, dostupnost speciální léčby, sociální postavení, možná diskriminace apod.).

Na podporu svých tvrzení stěžovatel předložil kopie lékařských zpráv z roku 2011 a posléze i roku 2012. Přitom uvedl, že je nemohl bez své viny předložit dříve, neboť se mu je (opět) podařilo získat až nyní.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a navrhl zamítnutí. Uvedl, že stěžovatel nebyl pronásledován podle § 12 zákona o azylu a ani mu nehrozí vystavení vážné újmě podle § 14a odst. 2 téhož zákona. Pokud jde o zdravotní stav

stěžovatele, ten nevyhodnotil jako důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu podle § 14 citovaného zákona.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57. V rozhodnutí posledně zmiňovaném dospěl k závěru, že „*případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.*“ Nejvyšší správní soud zjistil, že v dané věci krajský soud pochybil při aplikaci procesního práva, což mohlo mít vliv na výsledek projednávané věci. Současně krajský soud nerespektoval soudní judikaturu. Kasační stížnost je proto přijatelná.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Přitom přihlédl i k důvodům, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti podle § 109 odst. 4, věta za středníkem s. ř. s. Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Pro nyní projednávanou věc je rozhodný právní názor vyslovený v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107, publikovaném pod č. 2289/2011 Sb. NSS. Rozšířený senát v tomto usnesení uvedl, že „*[ž]ádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit.* (...) *Žádost o udělení mezinárodní ochrany lze tedy zamítnout podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, je-li skutečně zjevně nedůvodná nejen z hlediska § 12 a § 14a zákona o azylu, ale i z hlediska § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu. Tomu nebrání ani dikce § 14 zákona o azylu. I v případě rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu totiž (...) musely být v předchozím řízení nutně zvažovány případné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud nebyly shledány, tedy žádost byla vyhodnocena z hlediska tohoto ustanovení jako zjevně nedůvodná, je*

třeba se dále zabývat tím, zda zde nejsou relevantní důvody podle § 14 zákona o azylu. Obdobné závěry platí i pro azyl a doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny podle § 13 a § 14b zákona o azylu.“

Nejvyšší správní soud zjistil, že v napadeném rozhodnutí žalovaného skutečně úvaha o možných důvodech hodných zvláštního zřetele, tedy o možném udělení humanitárního azylu, obsažená není. Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti tvrdí, že tuto otázku hodnotil, nicméně objektivně vzato je zřejmé, že se jakákoli jeho případná úvaha nepromítla do samotného odůvodnění jeho rozhodnutí. Zdravotní stav stěžovatele je sice v napadeném rozhodnutí zmiňován, avšak pouze v kontextu hodnocení podmínek plynoucích z § 14a zákona o azylu. Takové odůvodnění však nemůže nahradit chybějící odůvodnění (ne)existence podmínek pro udělení humanitárního azylu, neboť, jak vyplývá ze samotné právní úpravy, důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu a důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a tohoto zákona, se hodnotí podle odlišných hledisek. Lze tak uzavřít, že napadené rozhodnutí žalovaného je, ve vztahu k posouzení existence podmínek pro udělení humanitárního azylu, nepřezkoumatelné, neboť se k této otázce žalovaný nikterak nevyjádřil. Stěžovatel přitom ve správním řízení důvody, které otázku této formy mezinárodní ochrany navozují, tvrdil a byl na ně i dotazován. Lze tedy konstatovat, že zatímco argumentaci ve vztahu k § 12 a § 14a zákona o azylu lze v napadeném rozhodnutí nalézt, není v něm nikterak odůvodněno, zda stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu. Je však vhodné podotknout, že nedostatek odůvodnění možnosti udělení mezinárodní ochrany podle § 13 a § 14b zákona o azylu lze ponechat stranou, neboť tyto nedostatky odůvodnění napadeného rozhodnutí stěžovatel v žalobě nenamítal.

V tomto kontextu nelze přehlédnout, že stěžovatel v žalobě explicitně namítal, že žalovaný nevyhodnotil možnost udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu; v žalobě tvrdil, že splňuje důvody zvláštního zřetele hodné, neboť jeho zdravotní stav je velmi špatný. Takto uplatněný žalobní bod byl formulován dostatečným způsobem, neboť byl, alespoň v základních parametrech, vymezen jak v právním smyslu, tak i po stránce skutkové. Zde je vhodné poznamenat, že judikatura akceptovala určitý nižší standard požadavků na přesnost vyjádření žalobního bodu, pokud jde o řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, přihlížející i k tomu, že žalobci jsou cizinci handicapovaní jazykovou bariérou.

Z uvedeného je tak zřejmé, že ač žalobní námitka nevypořádání důvodů pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu byla stěžovatelem v žalobním řízení vznesena důvodně, krajský soud se, v rozporu s jeho povinností vypořádat všechny žalobní body, tímto konkrétním žalobním bodem prakticky nezabýval. Pokud by krajský soud uplatněný žalobní bod vypořádal, zjistil by jeho důvodnost a byl by povinen podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Z důvodu nevypořádání žalobního bodu zatížil krajský soud svůj rozsudek vadou, která měla vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé, ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Ze strany krajského soudu jde o pochybení, k němuž Nejvyšší správní soud musel přihlédnout i z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4, věta za středníkem s. ř. s.).

Pokud se týká samotné skutkové otázky – stěžovatelem deklarovaných zdravotních obtíží, z obsahu správního spisu je zřejmé, že žalovaný vycházel toliko z obecné zprávy lékaře z azylového zařízení. Z ní se pouze podává, že se stěžovatel podrobil dne 8. 7. 2011 vstupní prohlídce s negativními výsledky; bylo zjištěno, že trpí těžkou dysfonií, avšak dokumentaci nedoložil; dne 11. 7. 2011 měl bolesti levé dolní končetiny, byl ošetřen a objednán na cévní vyšetření. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se stěžovatelem, že z takto stručné zprávy lékaře o zdravotním stavu pacienta nelze činit žádné závěry a tím méně závěry o tom, že zdravotní potíže pacienta jsou pouze obecného rázu. Pokud stěžovatel tvrdil, že má „rakovinu krku“ a trombózu v noze a že mu lékaři doporučili operaci, bylo jistě na místě pokusit se skutečný zdravotní stav stěžovatele zjistit podrobněji a nespokojit se pouze se zcela obecnou a nekonkrétní zprávou lékaře z azylového zařízení. Jak již bylo shora uvedeno, šlo totiž o otázku relevantní z pohledu posouzení naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti doložil kopie lékařských zpráv, datované od května do listopadu 2011 a následně i z roku 2012, kterými dokládá svá tvrzení o nepříznivém zdravotním stavu. Není přitom podstatné, že tyto doklady předložil až po skončení správního (azylového) řízení. Vzhledem k tomu, že se žalovaný bude věcí znovu meritorně zabývat (viz dále), jejich připuštění coby důkazů nic nebrání; jde přitom o listiny, které mohou přispět k objasnění zdravotního stavu navrhovatele a mohou být východiskem k prověření jeho aktuálního zdravotního stavu. Tato zjištění pak bude třeba podrobit hodnocení z hlediska § 14 a § 14a zákona o azylu.

Pokud jde dále o namítané nedostatečné zjištění skutkového stavu věci ve vztahu ke stěžovatelem tvrzenému pronásledování ze strany státních orgánů ve vlasti, zde je nutno uvést, že ve správním řízení leželo břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů především na stěžovateli (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2005, č. j. 6 Azs 224/2004 – 37). Pokud jednotlivá tvrzení stěžovatele (podrobněji popsaná v narativní části tohoto rozsudku) správní orgán, potažmo krajský soud, vyhodnotily jako nedůvěryhodná (zejména pro jejich rozpornost), nelze takovému závěru ničeho vytknout (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 – 105); v podrobnostech lze odkázat na přiléhavé odůvodnění napadeného rozsudku. Za této situace byl ovšem správní orgán zbaven povinnosti blíže skutkově objasňovat stěžovatelem uváděné skutečnosti (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 – 79), a mohl tedy, pokud jde o naplnění podmínek § 12 zákona o azylu, důvodně vycházet z toho, že pravým důvodem, pro který stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany vycházel, je právě snaha vyhnout se hrozícímu vyhoštění.

Stěžovatel v této souvislosti polemizoval s tím, zda jsou v jeho případě splněny podmínky tzv. třístupňového testu, za jejichž kumulativního splnění lze postupovat podle § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, publikovaný pod č. 1724/2008 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že tato námitka se stala, s ohledem na vývoj věci, irelevantní. Vzhledem k tomu, že zdejší soud ruší jak rozsudek krajského soudu, tak napadené rozhodnutí žalovaného, vrací se věc do řízení před žalovaným, který již nebude moci rozhodovat ve zkráceném řízení podle § 16 zákona o azylu a případně vyslovit, že se žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně

nedůvodná zamítá, neboť takto lze rozhodnout nejpozději do 30 dnů ode dne zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany (§ 16 odst. 3 zákona o azylu). Žalovaný tedy bude povinen stěžovatelovu žádost o udělení mezinárodní ochrany posuzovat standardně podle § 12 až § 14b zákona o azylu, a tedy vyslovit, zda se mezinárodní ochrana uděluje či nikoliv. Posuzování toho, zda je možno žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou, a s tím související posuzování podmínek třístupňového testu, tedy již vůbec nebude moci být předmětem řízení.

Jako s nepřípustnou pak bylo nutno naložit s námitkou, že zprávy o situaci v zemi původu jsou obecné či zastaralé a nic nevypovídající o stěžovatelově případu, neboť v tomto smyslu stěžovatel v žalobě ničeho netvrdil (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Jelikož shledaná vada v řízení před krajským soudem činí napadený rozsudek *per se* nezákonným [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s., zrušil. Jelikož důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného byly dány již v řízení před krajským soudem, který by v dalším řízení, při respektování názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí a vzhledem k charakteru vytýkaných pochybení, nemohl vady napadeného správního rozhodnutí nikterak zhojit, Nejvyšší správní soud současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu rozhodl také o zrušení žalobou napadeného správního rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., za přiměřeného použití § 76 odst. 1 písm. a) a § 78 odst. 4 s. ř. s.]. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud v případě, že zruší rozsudek krajského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného správního orgánu, povinen rozhodnout o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu. Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek. O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný správní orgán, který neměl z celkového pohledu v soudním řízení před Nejvyšším správním soudem ani před krajským soudem úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšného stěžovatele – žalobce, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s řízením před soudy obou stupňů nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jeho případě rozhodl tak, že se mu právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Zdejší soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupce z řad advokátů; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady řízení o kasační stížnosti spočívají v odměně za dva úkony právní služby (první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, doplnění kasační stížnosti) v celkové částce 4200 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 4800 Kč. Podání ze dne 20. 4. 2012 nelze považovat za podání ve věci samé, neboť pouze doprovázelo důkazní návrhy, které se vztahovaly k již dříve uplatněným kasačním důvodům. Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané

hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 4 citovaného zákona, činí 960 Kč. Ustanovenému advokátu se tedy přiznává odměna v celkové výši 5760 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu